

Revisjonikomisjoni Akt nr 1/2019 SA Saadjärve osas

SA Saadjärve revisjoni läbiviimist sai alustatud 1. aprillil 2018. aastal, kuid see takerdus juhatuse esimehe ja nõukogu liikmete vastuseisu tõttu, mis omakorda päädis sellega, et Tartu vallavalitsus kutsus septembris 2018. a nõukogu täies koosseisus tagasi ja nimetas uued nõukogu liikmed. 2019. aasta alguse vahetus ka juhatus.

Uue nõukogu ja juhatusega on vastastikku koostöö hästi toiminud. Revisjonikomisjon on saanud tutvuda kõikide soovitud dokumentidega, on võimaldatud teha ka ära kirju ja on saadud teavet kõige kohta, mille osas infot omatakse.

I Roundhouse OÜ-ga seotud tehingud (katamaraanid ja projektid)

17.02.2015. a otsustas SA Saadjärve nõukogu, et Saadjärvele on vajalik soetada veesõiduk päästeteenistuse tarbeks. Otsustati, et tegevjuht kuulutab välja lihthanke. Samal päeval on tegevjuhi poolt koostatud lihthanke dokument, milles muu hulgas määrati ära pakkumiste esitamise tähtajaks 12. märts 2015.

Lihthankemenetlust nõuetelevastavalt aga läbi ei viidud. Tähtajaks ühtegi pakkumist ei laekunud, kuid 17. märtsil 2015 on Roundhouse OÜ poolt esitatud Tartu vallale (mitte Saadjärve SA-le) hinnapakumuse katamaraanide keremudeli ja kerevormi valmistamiseks.

19. märtsil 2015. a kuulutas SA Saadjärve nõukogu Saadjärve pääste veesõiduki väljatöötamise lihthanke võitjaks Roundhouse OÜ.

Samal päeval otsustas SA Saadjärve nõukogu, et tegevjuhil tuleb välja kuulutada järgmine lihthange kahe Saadjärve veepääste katamaraani ehitamiseks ja neile mootorite ning juhtimisseadmete hankimiseks. Hankedokumentides on selgelt kirjas, et hanke võitja ei tohi kopeerida talle kasutusse antavaid vorme, mis on kaitstud Roundhouse OÜ autoriõigusega.

Samas ei olnud SA Saadjärve sõlminud veel lepingut Roundhouse OÜ-ga ja vormid, mis olid järgmise hanke alusdokumentideks, neid ju ei eksisteerinud. Jäeb ka arusaamatuks, kuidas oli võimalik laevaehitusfirmadele suuliselt edastada hanke tehnilist kirjeldust vastavalt sel ajal kehtinud RHS §-le 32 ja 33.

Teise lihthankemenetluse raames (ka seda menetlust ei viidud läbi nõuetele vastavalt) laekus taas vaid üks hinnapakumuse ja see oli samuti adresseeritud Tartu vallale, mitte Saadjärve SA-le.

4. aprillil 2015. a tunnistas SA Saadjärve nõukogu taas hanke võitjaks Roundhouse OÜ.

8. juunil 2015. a sõlmiti töövõtuleping Roundhouse OÜ ja SA Saadjärve vahel kahe katamaraani tootmiseks ja tarnimiseks Saadjärvele. Lepingu lisas 1 kajastub aga hoopis 5. aprillil Roundhouse OÜ poolt Tartu vallale esitatud hinnapakumuse tööde teostamiseks kogumaksumusega 15 000 € + km. Tegemine oli lihthanke piirmäära ületava maksumusega, seega arvestades summa suurust oleks pidanud igal juhul lihthanke läbi viima Riigihangete registri kaudu, kuid seda ei tehtud.

Vastavalt sõlmitud lepingule pidid katamaraanid olema tellijale üle antud hiljemalt 7. novembriks 2015. Töö üleandmine tuli fikseerida allkirjastatud töö üleandmise-vastuvõtmise aktiga. Tööde üleandmise - vastuvõtmise akti ei ole Saadjärve SA-l esitada, millega saaks kinnitada, et katamaraanid on tellijale (Saadjärve SA-le) üle antud. Seega on raamatupidamine võtnud katamaraanid põhivarana arvele ilma üleandmise - vastuvõtmise aktita.

Tegevjuhi sõnul hoiti katamaraane tootja juures laos.

27. august 2015 on Roundhouse OÜ esitanud arve esitlusstendi projekteerimine ja valmistamine, maksumusega 2376. - eurot. Raamatupidamises on see töö seotud katamaraanide töövõtulepinguga ja kajastati seda ka põhivaras katamaraanina.

17. november 2016. a on Roundhouse OÜ esitanud arve, mille sisuks on elektrikatamaraani eskiisi koostamine, maksumusega 2208.- eurot (väljamakse teostati 22.11.2016). Roundhouse OÜ esitanud arve oli põhjendamata, sest katamaraanidega seotud tööd olid selleks ajaks juba lepingust tulenevalt tehtud ja lepingu lisa täiendavate tööde tellimiseks puudus.

27. detsembril 2017. a võtab SA Saadjärve nõukogu vara vähese kasutuse tõttu vastu otsuse: Päästekatamaraan 2 tk. soetatud 2015, tagastada arve alusel ostuhinnaga 9000.- eurot +km, tarnijale Roundhous OÜ.

Siinjuures tasub ära märkimist, et katamaraanide lepingujärgne ostuhind oli tegelikult 15 000.- € + km, millele lisandus täiendav arve maksumusega 2376. – € ja põhivarana võeti katamaraanid arvele summas 16 980.- € + km.

1.02.2018. a on SA Saadjärve (müüja) ja Roundhouse OÜ (ostja) vahel sõlmitud müügileping, millega müüakse kaks katamaraani hinnaga 10 800.- €.

Lepingu järgselt pidi olema arve tasutud hiljemalt 30. aprilliks 2018. a, kuid tänase seisuga on Roundhouse OÜ-l katamaraanide eest endiselt tasumata 7200.- €. Vastavalt lepingu punktile 5.2. on müüjal õigus nõuda viivist 0,3 % tasumisega viivitatud summast iga viivitatud kalendripäeva eest. Seega on praeguseks hetkeks viivistena sissenõutav summa juba enam kui 6000.- eurot.

Lepingu põhjal peaksid katamaraanid olema endiselt Saadjärve SA valduses ja nende üleandmine saab toimuda poolte poolt allkirjastatud üleandmise-vastuvõtmise akti alusel alles siis kui arve on tasutud.

Kokkuvõte:

1. Katamaraanide soetamisega seoses ei järginud SA Saadjärve nõukogu ja juhatus Riigihangete Seadusest tulenevat lihthanke korraldamise nõudeid ega riigihangete üldpõhimõtteid ja kinnitasid kahel korral lihthanget läbi viimata lihthanke võitjaks Roundhouse OÜ.

Pole ühtegi tõendavat materjali selle kohta, et pakkumuskutse katamaraanide valmistamiseks oleks esitatud peale Roundhouse OÜ veel mõnele teisele paadiehitusfirmale.

2015. aastal kehtinud Riigihangete seaduse § 3 sätestas selgesõnaliselt riigihanke korraldamise üldpõhimõtted, mida on hankija kohustatud järgima Riigihanke korraldamisel.

1) hankija peab kasutama rahalisi vahendeid säästlikult ja otstarbekalt ning saavutama riigihanke eesmärgi mõistliku hinnaga, tagades konkurentsi korral erinevate pakkumuste võrdlemise teel parima võimaliku hinna ja kvaliteedi suhte;

2) hankija peab tagama riigihanke läbipaistvuse ja kontrollitavuse;

3) hankija peab kohtlema kõiki isikuid, kelle elu- või asukoht on Eestis, mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis, muus Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Maailma Kaubandusorganisatsiooni riigihankelepinguga (Government Procurement Agreement – GPA) ühinenud riigis, võrdselt ja mittediskrimineerivalt ning jälgima, et kõik isikutele seatavad piirangud ja kriteeriumid oleksid riigihanke eesmärgi suhtes proportsionaalsed, asjakohased ja põhjendatud;

4) hankija peab tagama olemasoleva konkurentsi efektiivse ärakasutamise riigihankel, kusjuures avalik-õigusliku juriidilise isiku või avalikke vahendeid kasutava eraõigusliku isiku osalemine riigihankes ei tohi moonutada konkurentsi tema poolt avalike vahendite kasutamise tõttu;

5) hankija peab vältima konkurentsi kahjustavat huvide konflikti;

Kõik need eelpool loetletud tingimused jäeti aga täitmata, kuigi nii 17. veebruar 2015 ja 19. märts 2015 tegevjuhi poolt koostatud lihthanke dokumendides on kirjas, et hankija lähtub kooskõlas seadusega hankelepingu sõlmimisel riigihanke korraldamise üldpõhimõtetest ja seaduse §-st 18² ning korraldab kooskõlas seadusega lihthanke.

2. Juhatus liige on maksmisele suunanud arveid, millel puudus alus (27. august 2015, summas 2376. – eurot ja 17. november 2016. a, summas 2208.- eurot).

3. SA Saadjärve nõukogu on 01.02.2018. a vastu võtnud otsuse müüa praktiliselt uued, laos seisnud katamaraanid maha põhjendamatult odava hinnaga, jättes korraldamata enampakkumise ja tekitades seega selle otsuse läbi kahju sihtasutusele.

4. Lisaks eelnevale on SA Saadjärve jätnud läbi viimata alla lihthanke piirmäära jäävaid hankeid erinevate projekteerimistööde tellimiseks Roundhouse OÜ-lt. Puuduvad tööde tellimiskirjad, hinnapäringud, hinnapakumised ja pole sõlmitud ühtegi lepingut.

Roundhouse OÜ poolt Saadjärve SA-le esitatud erinevate projekteerimistööde arved:

14.10.15, Jääaja Keskuse juurdeehituse eskiisprojekt, summas 4680.00 €

17.12.15, Jääaja Keskuse juurdeehituse eskiisprojekt, summas 2000.00 €

17.12.15, Jääaja Keskuse juurdeehituse eskiisprojekt, summas 772.00 €

06.05.16, sisekujundusprojekt 2 etapp, summas 2640.00 €

25.10.16, Projekteerimistööd – Jääaja Keskuse eskiis, summas 1176,00 €

25.10.16, Geopargi adm. hoone eskiis, summas 1494.00 €

17.11.16, Geopargi adm. hoone eskiis, summas 1748.00 €

17.11.16, Paadisildade eskiis, summas 780.00 €

17.11.16, Geopargi adm. hoone eskiis, summas 1000.00 €

17.11.16, Jääaja keskuse eelprojekt, summas 1000.00 €

17.11.16, Jääaja keskuse eelprojekt, summas 1200.00 €

17.11.16, Jääaja keskuse eelprojekt, summas 1268.00 €

Siinjuures tasub ära märkimist, et arhitektuursete projektide koostamise õiguse sai Roundhouse OÜ alles jaanuaris 2017.

Otsus:

Sihtasutuste seaduse § 23 ja § 32 alusel nõukogu liige ja juhatuse liige peab oma kohustusi täitma nõukogu/juhatusel liikmelt tavaliselt oodatava hoolsusega ja nõukogu/juhatusel liikmed, kes on oma kohustuste rikkumisega tekitanud kahju sihtasutusele, vastutavad tekitatud kahju hüvitamise eest solidaarselt.

Arvestades nõukogu ja juhatuse poolt kokkuvõtte punktides 1.- 3. välja toodud rikkumistega ja võttes aluseks Sihtasutuste seaduse § 23 ja § 32 välja toodud juhatuse ja nõukogu liikmete vastutuskohustust, esitada katamaraanidega seotud tehingutega sihtasutusele tekitatud kahju osas nõue juhatuse ja nõukogu liikmete vastu, kes olid nende tehingute tegemise ajal vastutavad. Sissenõutav summa, mille ulatuses kahju on tekitatud, selgitada välja vallavalitsusel koostöös sihtasutuse nõukogu ja juhatusega ning tulemusest anda teada revisjonikomisjonile.

Kokkuvõtte punktis 4 välja toodud arvete kohta vallavalitsusel koostöös sihtasutusega välja selgitada, kas esitatud arvetel on ka alust.

II Preemiate ja lisatasude maksmine

Aastatel 2016 – 2018 on SA Saadjärve üheks põhjendamatuks kuluallikaks preemiate ja lisatasude maksmised. Käskkirjades on preemiate/lisatasude maksmist põhjendatud heade töötulemuste või heade majandustulemustega/majandusnäitajatega.

9. märtsil 2018. aastal on SA Saadjärve nõukogu kinnitanud eelarves kuludeks 399 000.- €, sellest personalikulud koos maksudega 229 000.- € ja majandamiskulud 170 000.- €.

2018. aasta lõpuks oli personalikulude osas eelarvet ületatud enam kui 46 000.- euro võrra ja majandamiskulusid enam kui 60 000.- euro võrra.

Näiteks maksti tegevjuhile heade töötulemuste eest 2018. aastal kolmel korral lisatasu või preemiat. Samal põhjusel premeeriti kahel korral arendusjuhti. Preemiaid maksti ka teistele töötajatele, aga mitte samadel alustel kui tegevjuhile ja arendusjuhile.

Detsembris 2018. a maksti juhatuse liikme käskkirja alusel preemia tegevdirektorile ja arendusjuhile ja tehti seda ilma sihtasutuse nõukogu koosõlastuseta. Preemiaid maksti vaatamata sellele, et eelarve oli juba tööjõukulude osas ammu ületatud.

Juhatus liige asutuse juhina viis oma tegevusega (ulatuslik preemiate maksmine kogu aasta vältel) sihtasutuse 2018. aasta lõpuks raskesse majanduslikku olukorda, mis päädis sellega, et 2019. aasta jaanuaris puudusid sihtasutusel rahalised vahendid töötajatele palkade välja maksmiseks.

Preemiate maksmise statistika 2018. aastal:

Nõukogu otsuse ja juhatuse liikme käskkirjade alusel maksti tegevjuhile ja arendusjuhile lisatasu ja preemiat kokku 8770.00 €

Tegevjuhi käskkirjaga maksti töötajatele preemiat kokku 12 613.90 €

Lisaks eelpooltoodud summadele lisanduvad veel tööjõukulude maksud.

Otsus: Vallavalitsusel välja selgitada, kas juhatuse liikmel oli ilma nõukogu korralduseta õigus detsembris 2018. a välja maksta lisatasusid tegevjuhile ja arendusjuhile.

III Nõukogu koosoleku protokollid

Revisjonikomisjoni kontrolli käigus vaadeldud nõukogu koosoleku protokollidest jäi silma, et nõukogu on rikkunud hoolsuskohustust, sest protokollidel puudusid koosolekul osalenud nõukogu liikmete allkirjad. Allkirjastamise kohustus tuleneb Sihtasutuste seaduse §-st 29 lg 4.

Otsus: Vallavalitusel koostöös sihtasutusega viia SA Saadjärve põhikiri vastavusse kehtiva seadusandlusega ning saata korrastatud põhikiri volikokku arutamiseks ja kinnitamiseks.

/ allkirjastatud digitaalselt /

Teet Lill
Tartu vallavolikogu
revisjonikomisjoni esimees